

L'Aplec de Canovelles

El proper 16 d'abril d'enguany es prepara a Canovelles el que fou tradicional aplec de la vila i les rodalies.

La celebració de l'esmentat Aplec ve a afegir-se als intents de revitalització de les festes tradicionals a Catalunya.

L'aplec de Canovelles significa un intent més d'apropament de les diferents localitats de la comarca vers un sentit de germanor que ja gaudia en temps dels nostres avantpassats.

Tan sols amb l'ajut i col·laboració de tothom es podrà assolir que les festes d'enguany siguin un èxit.

La llegenda hauria contat que en el segle XII, una pastoreta que guardava bous advertí que un d'ells s'allunyava dels altres i pujava a una muntanyola on, després de romandre una estona agenollat, esgratinyava la terra amb les peülles, tot bramulant. Aquesta manera de fer del bou va ésser observada vegades per la noia, la qual ho va dir als seus amos. Aviat aquest fet va ésser conegut per tot el veïnat, que segurament no desconeixia l'instint prospector d'imatges dels bovins en aquella època. Començà acudir-hi gent que, curiositat, decidí excavar aquell punt fins a descobrir un pou sec, en el fons del qual van trobar una caixeta de plom. Tot just obrerta, segons narració dels avantpassats, es difondiren per tot fragància de tanta suavitat, que excediren sense comparació els aromàtics olors que produeix la naturalesa i sap compondre l'art. Els que estaven afectats d'alguna malaltia de la vista se'n van trobar guarits; fins i tot el bou, que estava gairebé cec, recobrà la claredat visual. La imatge que contenia el cofre de plom era de bronze daurat, tenia quinze centímetres solament d'alçària, estava assegurada en un setial amb l'Infant Jesús a la falda i portava corona de reina. El seu ull dret consistia en una pedra blavenca, i la conca de l'ull esquerre era buida. La van distingir amb el nom de la Mare de Déu de Bellulla, se li contribuí una capella i passà a ésser invocada en les malalties de la vista.

La devoció per la Mare de Déu de Bellulla, se l'hi construí una capella i passà segles XII i XIII, però va decaure amb les guerres del XV; tornà a prendre increment en encarregar-se del seu culte els Pares Dominics. En aquella època el mestre pintor de retaules Jaume Cabera en pintà un per aquesta capella, i és de lamentar que no se'n tinguin dades, car aquest artista era un dels més considerats i són moltes les obres que executà pels principals temples de Catalunya.

A principis del segle XVIII ja acudiren a Bellulla els devots en processó des de Granollers i altres pobles del Vallès Oriental. Les lleis de desamortització de l'any 1835 va posar en venda el santuari que havia esdevingut la primitiva ermita,

i els Pares Predicadors, en haver d'abandonar-ho, van endur-se la imatge. Més tard va ésser recuperada per un seminarista de Llerona, que la trobà en el convent de monges de Montsió de Barcelona, i el dia primer d'abril de l'any 1872 la Mare de Déu de Bellulla va fer la seva entrada a la Parròquia de Sant Fèlix de Canovelles. En esclatar la darrera guerra civil, la imatge va ésser amagada; però no se sap com, va desaparèixer. La que actualment es venera en l'esmentada parròquia és un reproducció, més o menys fidel, de l'autèntica.

El santuari, que a partir del 1835 i durant molts anys van utilitzar com a casa de pagès, ara és transformat en casal de bella presència i de construcció ferma. De l'esplèndid mirador que l'indret ofereix, el propietari n'ha fet un sorprenent parc natural.

Per les rodalies d'allà on s'aixecava el santuari de Bellulla, nom que el poble degenera en Berulla i també en Beluia, han abundat sempre uns fòssils numúllits de superfície plana i llisa, de forma més o menys circular, de la mida d'una lentilla, blancs i amb un granet al centre, que li dona semblança d'un ull. Per això entre tants d'altres apel·latius, se'ls anomena «Ulls de Santa Llúcia» i són molt eficaços per a treure brosses dels ulls col·locant-los dessota la parpella, per on donen voltes circulars fins a expeir la brossa. No fa pas molts anys que en fusteries, manyeries i en altres obradors es procurava guardar-ne sempre un. Se'ls distingeix també amb el nom de «Pedretes de Santa Llúcia».

Els dilluns de Pasqua Florida es feia l'Aplec de la Mare de Déu de Bellulla. A aquest aplec, ja el matí, hi anava molta gent dels pobles veïns, algunes de les colles que hi havien cantat Caramelles i moltes famílies de la vila, que feien l'arròs en el torrent on hi ha la font; i, havent dinat, hi anava la vila en

corporació, per a menjar-hi la truita i la amanida corresponent. Podeu ben creure que en aquella torrentera, fins a la font d'en Fangues, no hi quedava un pam d'herba per asseure's. I mentre la mianada es deixava anar de dalt a baix dels marges amb el perill de trencadissa i en detriment dels seus vestits, i el jovent cantava, dansava i saltava al so que fos, les persones més reposades seguien a taula fins que a la cassola no hi quedava ni un os pel gos. Després, pujava tothom a la petita església de Sant Fèlix, de Canovelles —una de les joies arquitectòniques més representatives del romànic que tenim a la comarca—, on es cantaven els Goigs i s'admiraven els ex-vots en recordança d'altres tants miracles, i el jovent s'aplegava a l'era de Can Castells, tan espaiosa i ventilada, on es ballava fins que la tarda queia darrera les serralades de ponent i els músics havien dit prou. Acabat el ball, la gent es proveïa d'avellanes i cacauets i tornava a la vila, formant una llarga corrua que anava serpentejant pel camí vell fins a la riera. I bo serà no descuidar-nos de dir, a honor de la veritat i del nostre poble, que tot i que s'havia traguejat de valent, no recordem que mai s'hagués produït cap baralla igualment desagradable per culpa dels excessos de beguda.

És desig de la gent que estem preparant la propera festa de l'aplec, que torni a ésser una festa per a tothom, i que tothom pugui participar-hi de la forma més lliure. Canovelles com altres localitats de la regió catalana necessita recobrar la seva pròpia personalitat, recuperar les nostres festes i, retrobar-nos novament.

La Comissió Organitzadora

Aquestes dades han estat recollides dels llibres «El Vallès» de Ferran Canyameras i «Granollers Vila Oberta» d'Amador Garrell.

BUFÍ OLIS I DIBUIXOS SALA DE CULTURA SANT JORDI CAIXA D'ESTALVIS DE CATALUNYA

Plaça Maluquer i Salvador, 10
Granollers

De l'1 al 15 d'abril del 1979

Feiners: de 6 a 9. Festius: de 12 a 2 i de 6 a 9